

Briuselis, 2020 m. rugpjūčio 27 d. REV2.
Ši pranešimo redakcija pakeičia 2019 m.
sausio 18 d. pranešimą (REV1) ir 2019 m.
balandžio 11 d. klausimų ir atsakymų
dokumentą

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR ES CIVILINĖS TEISENOS IR TARPTAUTINĖS PRIVATINĖS TEISĖS TAISYKLĖS

Turinys

ĮVADAS	2
1. TARPTAUTINĖ JURISDIKCIJA	3
1.1. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėtas teismo procesas	3
1.2. Pereinamajam laikotarpiui pasibaigus pradėtas teismo procesas	4
2. SUTARTINĖMS IR NESUTARTINĖMS PRIEVOLĖMS TAIKYTINA TEISĖ	5
2.1. Sutartiniai įsipareigojimai	5
2.1.1. Taisyklės dėl Jungtinėje Karalystėje taikytinos teisės.....	5
2.1.2. Taisyklės dėl ES taikytinos teisės.....	5
2.2. Nesutartinės prievolės	5
2.2.1. Taisyklės dėl Jungtinėje Karalystėje taikytinos teisės.....	5
2.2.2. Taisyklės dėl ES taikytinos teisės.....	6
3. SPRENDIMO PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS.....	6
3.1. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėtas teismo procesas	6
3.2. Pereinamajam laikotarpiui pasibaigus pradėtas teismo procesas	8
3.3. Aspektai, susiję su susitarimais dėl teisingumo	9
4. SPECIALIOS EUROPOS PROCEDŪROS.....	9
5. VALSTYBIŲ NARIŲ TEISMINIO BENDRADARBIAVIMO PROCEDŪROS.....	10
6. NEMOKUMAS.....	11

6.1.	Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėta pagrindinė byla	11
6.2.	Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui pradėta pagrindinė byla	11
7.	KITI KLAUSIMAI.....	11
7.1.	Viešieji dokumentai.....	11
7.2.	Teisinė pagalba.....	12
7.3.	Mediacija	12
7.4.	Europos e. teisingumo portalas.....	13

ĮVADAS

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiaja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė³.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derėsis dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas, ir ar jis įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skirtųsi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁴, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Be to, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė taps trečiaja šalimi ES teisės įgyvendinimo ir taikymo ES valstybėse narėse srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

Siekiant atsižvelgti į šiame pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams patariama įvertinti ankstesnę ir būsimą sutartinę Jungtinės Karalystės jurisdikcijos pasirinkimą.

Suinteresuotieji subjektai, ketinantys sudaryti sutartis su Jungtinėje Karalystėje esančiu asmeniu ar bendrove, pradėti procesą su Jungtine Karalyste susijusiose civilinėse ar

¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.

² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).

³ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.

⁴ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

komercinėse bylose arba vykdyti teismo sprendimus tokiais klausimais, turėtų kreiptis teisinės konsultacijos.

Pastaba.

Šiame pranešime neaptariami:

- konkretūs vartotojų apsaugos klausimai, nesusiję su taikytina teise⁵, ir
- ES bendrovių teisė.

Šie aspektai aptariami šiuo metu rengiamuose arba jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁶.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui civilinės teisenos ir tarptautinės privatinės teisės srityje bus taikomos šios taisyklės:

1. TARPTAUTINĖ JURISDIKCIJA

ES tarptautinėje privatinėje teisėje nustatytos vienodos tarptautinės jurisdikcijos civilinėse ir komercinėse bylose, įskaitant nemokumo ir šeimos teisės bylas, taisyklės. Išskyrus įvairias išimtis, šios vienodos taisyklės taikomos tais atvejais, kai atsakovo nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra ES valstybėje narėje⁷.

1.1. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėtas teismo procesas

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 1 dalį iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėtam teismo procesui⁸ Jungtinėje Karalystėje ir valstybėse narėse su Jungtine Karalyste susijusiais atvejais⁹ toliau taikomos ES tarptautinės jurisdikcijos taisyklės.

Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 1 dalis apima visus ES aktus, kuriais nustatomos jurisdikcijos kolizijos taisyklės, t. y. 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl

⁵ Žr. šio pranešimo 2 punktą dėl taikytinos teisės.

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lt

⁷ Nors ES sutartyse numatyta speciali Airijos ir Danijos (ne)dalyvavimo taikant šią ES *acquis* dalį tvarka, paprastumo sumetimais vartojama sąvoka „ES valstybės narės“. Dėl Danijos žr. Susitarimo dėl išstojimo 69 straipsnio 2 ir 3 dalis.

⁸ Atitinkamais atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokos „pradėtas teismo procesas“ žr. Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 66 straipsnio 1 dalį.

⁹ „Su Jungtine Karalyste susijusiais atvejais“ yra formuluotė, kuri atspindi tai, kad Susitarimas dėl išstojimo grindžiamas abipusiu taikymu ir taikomas tik ES ir JK santykiams. Taip daroma nuoroda, pavyzdžiui, į teismo procesą, kuriame, remiantis teisės aktu, dalyvauja atsakovas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar įprastinė gyvenamoji vieta yra Jungtinėje Karalystėje, arba skolininkas, kurio pagrindinių turtinių interesų vieta yra Jungtinėje Karalystėje.

jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo¹⁰¹¹, taip pat *leges speciales*, kuriomis nustatomos konkrečios jurisdikcijos taisyklės¹².

Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ES jurisdikcijos taisyklės taip pat taikomos „teismo procesui ar ieškiniams, kurie yra susiję su tokiu teismo procesu“, net jei tokie teismo procesai ar ieškiniai pradami pasibaigus pereinamajam laikotarpiui¹³. Tai taikoma tais atvejais, kai valstybės narės ir Jungtinės Karalystės teismuose pradamas procesas byloje tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu (*lis pendens*) atitinkamai prieš pasibaigiant pereinamajam laikotarpiui ir jam pasibaigus (arba atvirkščiai). Taip siekiama užtikrinti, kad tokiais atvejais ES taisyklės dėl jurisdikcijos kolizijos būtų toliau taikomos tais atvejais, kai į teismą kreiptasi pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ES valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje.

1.2. Pereinamajam laikotarpiui pasibaigus pradėtas teismo procesas

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui pradėto teismo proceso atveju ES valstybių narių teismai nustatys savo tarptautinę jurisdikciją:

- byloje, kurios patenka į ES aktų dėl civilinių ir komercinių bylų taikymo sritį, remiantis šiais ES aktais, įskaitant šeimos teisę. Jei tai numatyta atitinkamame akte¹⁴, valstybės narės teismas gali taikyti savo nacionalines tarptautinės jurisdikcijos taisykles.
- byloje, kurios nepatenka į ES aktų taikymo sritį, tarptautinei jurisdikcijai bus taikomos valstybės narės, kurios teisme iškelta byla, nacionalinės taisyklės. Kai kuriais atvejais tarptautinės konvencijos, visų pirma Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos parengtos konvencijos, pakeis ES teisę ES ir Jungtinės Karalystės santykiuose su sąlyga, kad tiek ES / ES valstybės narės, tiek Jungtinė Karalystė yra konvencijos šalys (toliau – atitinkamos tarptautinės konvencijos)¹⁵.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui valstybės narės teisme pradėtam teismo procesui ar ieškiniams, susijusiems su Jungtinės Karalystės teisme nagrinėjamomis bylomis, išskeltomis pasibaigus pereinamajam laikotarpiui,

¹⁰ OL L 351, 2012 12 20, p. 1.

¹¹ Plg. Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 1 dalies a punktą.

¹² Plg. Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 1 dalies b–d punktus.

¹³ Pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 29, 30 ir 31 straipsnius, Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 19 straipsnį ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 12 ir 13 straipsnius.

¹⁴ Pvz., Reglamento (ES) 1215/2012 6 straipsnio 1 dalis.

¹⁵ Paprastai šios konvencijos yra perkeliamos į kiekvienos valstybės, kuri yra konvencijos šalis, nacionalinę teisę.

valstybėse narėse bus taikomi Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 33 ir 34 straipsniai.

2. SUTARTINĖMS IR NESUTARTINĖMS PRIEVOLĖMS TAIKYTINA TEISĖ

ES tarptautinėje privatinėje teisėje nustatytos vienodos ES valstybių narių sutartinių ir nesutartinių prievolių kolizijos taisyklės.

2.1. Sutartiniai įsipareigojimai

2.1.1. Taisyklės dėl Jungtinėje Karalystėje taikytinos teisės

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 66 straipsnio a punktą Reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I)¹⁶ turi būti taikomas Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos sudarytoms sutartims¹⁷.

2.1.2. Taisyklės dėl ES taikytinos teisės

Susitarimo dėl išstojimo 66 straipsnio a punkte neaptariamos ES taikomos taisyklės. ES taikomas Reglamentas (EB) Nr. 593/2008, kuriame numatytas visuotinis taikymas¹⁸.

Pavyzdys. Reglamento (EB) Nr. 593/2008 6 straipsniu užtikrinama, kad, nepriklausomai nuo šalių pasirinktos teisės arba teisės, kuri taikoma automatiškai, vartotojams, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra ES valstybėje narėje, būtų taikoma privaloma apsauga pagal tą teisę, jei į juos toje valstybėje narėje nukreipta trečiosios šalies prekybininkų veikla.

2.2. Nesutartinės prievolės

2.2.1. Taisyklės dėl Jungtinėje Karalystėje taikytinos teisės

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 66 straipsnio b punktą Reglamentas (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma II)¹⁹ turi būti taikomas Jungtinėje Karalystėje žalą

¹⁶ OL L 177, 2008 7 4, p. 6.

¹⁷ Atitinkamais atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokos „sudaryta sutartis“ žr. Reglamento (EB) Nr. 593/2008 28 straipsnį.

¹⁸ Reglamento (EB) Nr. 593/2008 2 straipsnis. Visuotinis taikymas reiškia, kad reglamentas taikomas net ir tada, kai dėl jo taikoma trečiosios šalies teisė.

¹⁹ OL L 199, 2007 7 31, p. 40.

sukėlusiams įvykiams, jei tokie įvykiai įvyko iki pereinamojo laikotarpio pabaigos²⁰.

2.2.2. Taisyklės dėl ES taikytinos teisės

Susitarimo dėl išstojimo 66 straipsnio b punkte neaptariamoms ES taikomoms taisyklėms. ES taikomas Reglamentas (EB) Nr. 864/2007, kuriame numatytas visuotinis taikymas²¹.

3. SPRENDIMO PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS

ES tarptautinėje privatinėje teisėje nustatytos taisyklės, kuriomis siekiama palengvinti kitose valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą valstybėse narėse.

3.1. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėtas teismo procesas

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 2 dalį nuostatos taikomos taip:

- **Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012** taikomas teismo sprendimų, kurie priimti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos iškeltose bylose, pripažinimui ir vykdymui, taip pat iki pereinamojo laikotarpio pabaigos oficialiai sudarytiems arba įregistruotiems autentiškiems dokumentams ir patvirtintoms arba sudarytomis teisminėms taikos sutartims²²;
- **Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 (Briuselis IIa)**²³ taikomas teismo sprendimams, kurie priimti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos iškeltose bylose, taip pat iki pereinamojo laikotarpio pabaigos kaip autentiški dokumentai oficialiai sudarytiems arba įregistruotiems dokumentams ir sudarytiems susitarimams²⁴;

²⁰ Atitinkamai atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokos „įvykiai, sukėlę žalą“ žr. Reglamento (EB) Nr. 864/2007 31 straipsnį.

²¹ Reglamento (EB) Nr. 864/2007 3 straipsnis.

²² Atitinkamai atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokų „iškelta byla“, „autentiški dokumentai, kurie oficialiai sudaromi arba įregistruojami“ ir „teisminės taikos sutartys, kurios patvirtinamos arba sudaromos oficialiai“ žr. Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 66 straipsnio 2 dalį.

²³ 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (OL L 338, 2003 12 23, p. 1).

²⁴ Atitinkamai atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokų „iškelta byla“, „dokumentai, tinkamai parengti arba užregistruoti kaip autentiški dokumentai,“ ir „sudaryti šalių susitarimai“ žr. Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 64 straipsnio 1 dalį.

Pavyzdys. Jungtinės Karalystės teismo sprendimas dėl santuokos nutraukimo, dėl kurio byla buvo iškelta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus pripažįstamas ES pagal Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 21 straipsnį net ir tada, kai sprendimas bus priimtas po tos datos.

- **Reglamentas (EB) Nr. 4/2009 (Išlaikymo reglamentas)**²⁵ taikomas sprendimų, kurie priimti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos iškeltose bylose, pripažinimui ir vykdymui, taip pat iki pereinamojo laikotarpio pabaigos patvirtintiems arba sudarytiems teisiniams susitarimams ir sudarytiems autentiškiems dokumentams²⁶.
- **Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004 (Neginčytinų reikalavimų Europos vykdomasis raštas)**²⁷ taikomas teismo sprendimams, kurie priimti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos iškeltose bylose, taip pat iki pereinamojo laikotarpio pabaigos patvirtintiems arba sudarytiems teisiniams susitarimams ir sudarytiems autentiškiems dokumentams, jei prašymas dokumentą patvirtinti kaip Europos vykdomąjį raštą buvo pateiktas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 2 dalies a–c punktuose daroma nuoroda į vykdytino akto „bylos iškėlimą“. Taigi ši nuostata taip pat taikoma tais atvejais, kai:

- Jungtinėje Karalystėje arba ES valstybėje narėje pradėtas teismo procesas, tačiau teismo sprendimas priimamas tik pasibaigus pereinamajam laikotarpiui;
- Jungtinės Karalystės arba ES valstybės narės teismas priėmė sprendimą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tačiau jis nebuvo įvykdytas atitinkamai ES valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ir
- JK arba ES valstybės narės teismo sprendimui buvo taikoma egzekvatūra (sprendimas paskelbtas vykdytinu) atitinkamai ES valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tačiau jis nebuvo įvykdytas atitinkamai ES valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

²⁵ 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL L 7, 2009 1 10, p. 1).

²⁶ Atitinkamais atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokų „iškelta byla“, „parengti autentiški dokumentai,“ ir „patvirtinti arba sudaryti teisiniai susitarimai“ žr. Reglamento (EB) Nr. 4/2009 75 straipsnio 1 dalį.

²⁷ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004, sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, 2004 4 30, p. 15).

Kai kuriais atvejais kreditoriai, kuriems taikomas teismo sprendimas, gali siekti, kad būtų vykdomi teismo sprendimai, priimti iki Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 taikymo pradžios 2015 m. sausio 10 d., kuomet taikomas Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 („Briuselis I“) arba net 1968 m. Briuselio konvencija. Kiekviename paskesniame dokumente yra nuostata dėl taikymo laiko atžvilgiu²⁸. Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 2 dalyje pateikta nuoroda į teisinius dokumentus apima šiuose teisiniuose dokumentuose pateiktą nuorodą į ankstesnius dokumentus.

3.2. Pereinamajam laikotarpiui pasibaigus pradėtas teismo procesas

ES taisyklės dėl vykdymo nebus taikomos teismo sprendimams, kai pirminė byla buvo iškelta pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Kai kuriais atvejais bus taikomos atitinkamos tarptautinės konvencijos (žr. pirmiau).

1 pavyzdys.

Kalbant apie **santuokos nutraukimo procedūras**, pradėtas ES valstybėje narėje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, šis klausimas tarptautiniu lygmeniu nagrinėjamas 1970 m. Hagos konvencijoje dėl santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium pripažinimo²⁹. Jungtinė Karalystė yra šios Konvencijos šalis, tačiau šiuo metu jos susitariančiosios šalys yra tik 12 ES valstybių narių³⁰.

2 pavyzdys.

Kalbant apie **vaiko išlaikymo bylas**, pradėtas ES valstybėje narėje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, šis klausimas tarptautiniu lygmeniu nagrinėjamas 2007 m. Hagos konvencijoje dėl tarptautinio vaikų ir kitokių šeimos išlaikymo išmokų išieškojimo³¹. Jungtinė Karalystė išreiškė ketinimą pasirašyti ir ratifikuoti Konvenciją. Konvencija bus taikoma ES ir Jungtinės Karalystės santykiuose prašymams ir paraiškoms, pateiktiems Jungtinei Karalystei tapus savarankiška Konvencijos³² šalimi.

Tais atvejais, kai tarptautinės konvencijos netaikomos, JK teismo sprendimo pripažinimas ir vykdymas bus reglamentuojamas valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti ir (arba) vykdyti teismo sprendimą, nacionalinėmis taisyklėmis.

²⁸ Pavyzdžiui, Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 66 straipsnio 2 dalis dėl Reglamento (EB) Nr. 44/2001 taikymo ir ir Reglamento (EB) Nr. 44/2001 66 straipsnis, kuriame daroma nuoroda į Briuselio konvenciją.

²⁹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>

³⁰ Žr. padėties lentelę <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=80>

³¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>

³² Konvencijos 56 straipsnio 1 dalis.

3.3. Aspektai, susiję su susitarimais dėl teisingumo

Šio pranešimo 3.1 ir 3.2 skirsniai taip pat taikomi Jungtinės Karalystės teismo, nurodyto susitarime dėl teisingumo, priimto sprendimo pripažinimui ir vykdymui. Tai reiškia, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinės Karalystės teismuose pradėtoms byloms, grindžiamoms susitarimu dėl teisingumo, nebebus taikomos ES taisyklės dėl pripažinimo ir vykdymo ES valstybėse narėse.

Jungtinė Karalystė pareiškė ketinanti savarankiškai prisijungti prie 2005 m. Hagos konvencijos dėl susitarimų dėl teisingumo³³ pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Konvencija bus taikoma ES ir Jungtinės Karalystės susitarimams dėl išimtinio teisingumo, sudarytiems po to, kai Konvencija įsigalios Jungtinėje Karalystėje šiai tapus savarankiška Konvencijos³⁴ šalimi.

4. SPECIALIOS EUROPOS PROCEDŪROS

ES teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose teisės aktuose numatytos kelios specialios procedūros, pavyzdžiui, Europos mokėjimo įsakymo procedūra³⁵ ir Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra³⁶.

Kalbant apie atitinkamas Europos procedūras, Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kada inicijuojama kiekviena iš šių procedūrų, atsižvelgiant į kiekvienos procedūros procedūrinius etapus³⁷. Pavyzdžiui,

- pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 3 dalies d punktą Reglamentas (EB) Nr. 1896/2006 dėl Europos mokėjimo įsakymo procedūros turi būti taikomas Europos mokėjimo įsakymams, dėl kurių prašymai pateikti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos;
- pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 3 dalies e punktą Reglamentas (EB) Nr. 861/2007 dėl Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros turi būti taikomas ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroms, dėl kurių prašymas pateiktas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

³³ Šią konvenciją pasirašė ir patvirtino tik ES, todėl Jungtinė Karalystė, būdama ES nare, yra saistoma šios konvencijos.

³⁴ Konvencijos 16 straipsnio 1 dalis.

³⁵ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1896/2006, nustatantis Europos mokėjimo įsakymo procedūrą (OL L 399, 2006 12 30, p. 1).

³⁶ 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 861/2007, nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (OL L 199, 2007 7 31, p. 1).

³⁷ Dėl nemokumo bylų žr. šio pranešimo 6 skirsnį.

5. VALSTYBIŲ NARIŲ TEISMINIO BENDRADARBIAVIMO PROCEDŪROS

ES teisės aktuose dėl teismo bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose numatytos procedūros valstybių narių teismui bendradarbiavimui palengvinti.

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 68 straipsnį iki pereinamojo laikotarpio pabaigos:

- Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 dėl dokumentų įteikimo³⁸ taikomas teisiniams ir neteisiniams dokumentams, kuriuos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos įteikimo tikslais gavo³⁹ vienas iš subjektų.

Tai reiškia, kad Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 nebebus taikomas dokumentų įteikimui, pradėtam pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, kiek tai susiję su dar nepripažintu ir nevykdomu teismo sprendimu pagal Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012.

- Reglamentas (EB) Nr. 1206/2001 dėl įrodymų rinkimo⁴⁰ turi būti taikomas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos gautiems prašymams⁴¹.
- Tarybos sprendimas 2001/470/EB, sukuriantis Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose⁴², turi būti taikomas teismo bendradarbiavimo prašymams, kuriuos prašančioji ryšių įstaiga gavo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ES valstybės narės, remdamosi ES teise, nebegali pradėti naujų teismo bendradarbiavimo procedūrų, kuriose dalyvautų Jungtinė Karalystė. Tokios procedūros galės būti pradamos pagal nacionalinę teisę dėl teismo bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis. Kai kuriais atvejais bus taikomos atitinkamos tarptautinės konvencijos (žr. pirmiau) su sąlyga, kad ES / ES valstybės narės ir Jungtinė Karalystė yra atitinkamos konvencijos šalys⁴³.

³⁸ 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas), OL L 324, 2007 12 10, p. 79.

³⁹ Gautas gaunančiosios agentūros, valstybės, kurioje turi būti įteiktas dokumentas, centrinės įstaigos arba diplomatinė ar konsulinė darbuotojų, pašto tarnybų ar teismo pareigūnų, tarnautojų ar kitų valstybės, į kurią kreipiamasi, kompetentingų asmenų.

⁴⁰ 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (OL L 174, 2001 6 27, p. 1).

⁴¹ Gautas prašomojo teismo, valstybės, kurioje prašoma rinkti įrodymus, centrinės įstaigos arba Reglamento 17 straipsnio 1 dalyje nurodytos centrinės įstaigos ar kompetentingos institucijos.

⁴² Žr. 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos sprendimo 2001/470/EB, sukuriančio Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, OL L 174, 2001 6 27, p. 25, 8 straipsnį.

⁴³ Pavyzdžiui, tarptautinio vaikų grobimo atvejais prašomoji centrinė institucija gali prašančiosios centrinės institucijos prašymą vietoj to nagrinėti pagal 1980 m. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų.

6. NEMOKUMAS

6.1. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pradėta pagrindinė byla

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 3 dalies c punktą Reglamentas (ES) 2015/848 (Nemokumo reglamentas)⁴⁴ taikomas nemokumo byloms ir to reglamento 6 straipsnio 1 dalyje nurodytiems ieškiniams, jei pagrindinė byla buvo iškelta⁴⁵ iki pereinamojo laikotarpio pabaigos⁴⁶. Jeigu iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pagrindinė byla buvo iškelta Jungtinėje Karalystėje, o šalutinė byla buvo iškelta ES valstybėje (-ėse) narėje (-ėse), atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teismai išlaikys tarptautinę jurisdikciją pagal Reglamentą (ES) 2015/848. Reglamentas taip pat taikomas šioje byloje priimtiems teismo sprendimams, susitarimams ar laikinosioms priemonėms. Todėl šie teismo sprendimai, susitarimai ar priemonės yra abipusiai pripažįstami ES ir JK be papildomų formalumų ir prirėikus turi būti vykdomi pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 39–44 ir 47–57 straipsnius.

6.2. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui pradėta pagrindinė byla

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė nebegalės pradėti nemokumo bylos pagal Reglamentą (ES) 2015/848.

ES valstybės narės taikys Reglamentą (ES) 2015/848, atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinė Karalystė yra trečioji šalis, kuriai Reglamentas netaikomas.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinėje Karalystėje pradėtų nemokumo bylų ES valstybės narės nebepripažins pagal Reglamentą (ES) 2015/848.

7. KITI KLAUSIMAI

7.1. Viešieji dokumentai

Susitarime dėl išstojimo neaptariamas Reglamentas (ES) 2016/1191 dėl viešųjų dokumentų⁴⁷.

⁴⁴ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015 6 5, p. 19).

⁴⁵ Atitinkamais atvejais Susitarimo dėl išstojimo trečios dalies VI antraštinėje dalyje („Nebaigtas teisminis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose“) vartojami su civiliniais ir teismo procesais susijusių ES aktų terminai. Pavyzdžiui, dėl sąvokos „iškelta byla“ žr. Reglamento (ES) 2015/848 84 straipsnio 1 dalį.

⁴⁶ Siekiama, kad pagrindinė byla, šalutinė byla ir ieškiniai pagal Reglamento 6 straipsnio 1 dalį būtų laikomi vienu rinkiniu.

⁴⁷ 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1191, kuriuo skatinamas laisvas piliečių judėjimas supaprastinant tam tikrų viešųjų dokumentų pateikimo Europos Sąjungoje reikalavimus ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 200, 2016 7 26, p. 1).

Reglamentu (ES) 2016/1191 panaikinamas tam tikrų viešųjų dokumentų (pavyzdžiui, gimimo liudijimo) legalizavimas ir apostilės reikalavimas, taikomas valstybių narių santykiuose, ir supaprastinami kiti formalumai. Šio reglamento taikymas priklauso ne nuo valstybės narės institucijos viešojo dokumento išdavimo datos, bet nuo viešojo dokumento pateikimo kitos valstybės narės institucijoms datos. Todėl reglamentas nebebus taikomas Jungtinės Karalystės institucijų išduotam viešajam dokumentui, kuris pateikiamas ES valstybės narės valdžios institucijoms pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, neatsižvelgiant į jo išdavimo datą ir galiojimo laikotarpį.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ES valstybių narių ir Jungtinės Karalystės santykiuose bus taikoma 1961 m. Hagos konvencija, panaikinanti reikalavimą legalizuoti užsienio valstybės dokumentus (Konvencija dėl apostilės)⁴⁸.

7.2. Teisinė pagalba

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 69 straipsnio 1 dalies a punktą Tarybos direktyva 2003/8/EB, kuria nustatomos minimalios bendros teisinės pagalbos tarpvalstybiniam ginčams taisyklės⁴⁹, turi būti taikoma teisinės pagalbos prašymams, kuriuos priimančioji įstaiga gavo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Direktyva 2003/8/EB nebebus taikoma ES valstybių narių ir Jungtinės Karalystės santykiuose.

Direktyvoje nustatytus klausimus reglamentuojančių tarptautinės teisės aktų nėra⁵⁰. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ES valstybių narių nacionalinė teisė bus taikoma teisinei pagalbai tarpvalstybiniuose ginčiuose.

7.3. Mediacija

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 69 straipsnio 1 dalies b punktą Direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų⁵¹ taikoma tais atvejais, kai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos šalys susitarė pasinaudoti mediacija po to, kai kilo ginčas, teismas nurodė naudotis mediacija arba teismas paragino šalis naudotis mediacija.

⁴⁸ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>. Visos ES valstybės narės ir Jungtinė Karalystė yra savarankiškos Konvencijos šalys.

⁴⁹ 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyva 2003/8/EB, numatanti teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčiuose pagerinimą nustatant minimalias bendras teisinės pagalbos tokiems ginčams taisykles (OL L 26, 2003 1 31, p. 41).

⁵⁰ 1977 m. Europos susitarime dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo nagrinėjami kai kurie svarbūs klausimai. <https://rm.coe.int/1680077322>. Visos ES valstybės narės ir Jungtinė Karalystė yra savarankiškos šio susitarimo šalys.

⁵¹ OL L 136, 2008 5 24, p. 3.

7.4. Europos e. teisingumo portalas

Komisija e. teisingumo portale⁵² pateikia informacijos apie nacionalines teismų sistemas. Kadangi nebaigtos procedūros ir procedūros, pradėtos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, pagal ES teisę bus tęsiamos, su Jungtine Karalyste susijusi informacija, įskaitant dinamines formas ir JK informacijos suvestines, e. teisingumo portale bus saugoma iki 2022 m. pabaigos⁵³.

[Europos e. teisingumo portale](#) ir [Komisijos civilinės teisenos svetainėje](#) pateikiama informacija apie civilinę teiseną. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija

Europos Komisija
Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas

⁵² <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=lt>

⁵³ Informacija paliekama po diskusijų su Jungtine Karalyste.